

Grundläggande granskning 2024 Ostkustbanan 2015 AB

Revisionsrapport

Sammanfattning

På uppdrag av lekmannarevisorerna i Ostkustbanan 2015 AB har revisionskontoret i Region Västernorrland gjort en grundläggande granskning av bolaget år 2024. Syftet har varit att, utifrån en grundläggande insats, bedöma om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och ekonomiskt tillfredsställande sätt samt om den interna kontrollen är tillräcklig.

Vi bedömer sammanfattningsvis att verksamheten har skötts på ett i allt väsentligt ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi har noterat att bolagets strategiska mål har tydliggjorts i verksamhetsplan 2024–2027, vilket vi ser positivt på eftersom det i ägardirektivet anges att verksamhetsplanen ska innehålla sådana mål. Som vi uppfattat det kommer målet att utvärderas år 2026.

Uppföljning av budgeten har skett löpande till styrelsen under året. Vi bedömer att den ekonomiska rapporteringen har förbättrats under 2024. Prognoser ser vi däremot som ett fortsatt utvecklingsområde.

Det finns inte några fastställda mål som anger vad som ska uppnås år 2024. Det är därför inte möjligt för oss att bedöma om verksamhetsmålen uppfylls på ett tillfredsställande sätt. Vi bedömer däremot att genomförda insatser och aktiviteter är av relevans med hänsyn till bolagets verksamhetsplan.

Vi har noterat att det ekonomiska resultatet för år 2024 är i nivå med bolagets budget och att det fria egna kapitalet därmed blivit positivt, vilket vi ser som tillfredsställande ur ekonomisk synpunkt.

Vi bedömer att den interna kontrollen inte har varit tillräcklig. Vi har dock noterat att styrelsen under år 2024 beslutat om åtgärder innefattande riskanalys och internkontrollplan. Vid tidpunkten för granskningen hade riskanalys genomförts. Ett förslag till plan för intern kontroll är planerad till april månad.

Rekommendationer

Med anledning av vår granskning vill vi lämna följande rekommendationer.

- Tydliggör tidsperspektivet för uppföljning av det strategiska målet.
- Tydliggör rapporteringen av genomförda åtgärder genom en uppföljning av verksamhetsplanen.
- Vidareutveckla den ekonomiska rapporteringen vad gäller prognoser.
- Fullfölj det internkontrollarbete som påbörjats med en plan för uppföljning av intern kontroll.

Innehållsförteckning

Grundläggande granskning 2024 Ostkustbanan 2015 AB	1
<i>Sammanfattning.....</i>	<i>2</i>
<i>Innehållsförteckning</i>	<i>3</i>
1 <i>Bakgrund</i>	4
2 <i>Syfte, revisionsfråga och avgränsning</i>	4
3 <i>Revisionskriterier</i>	4
4 <i>Metod</i>	4
5 <i>Resultat av granskningen</i>	5
5.1 <i>Ägardirektiv</i>	5
5.2 <i>Verksamhetsplan</i>	6
5.3 <i>Budget</i>	8
5.4 <i>Uppföljning och rapportering av ekonomin och verksamhetsmål</i>	9
5.5 <i>Intern kontroll</i>	12
6 <i>Revisionell bedömning</i>	14

1 Bakgrund

Lekmannarevisorernas uppdrag regleras i aktiebolagslagen och i kommunallagen. I uppdraget ingår att granska om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt och om den interna kontrollen är tillräcklig.

2 Syfte, revisionsfråga och avgränsning

Syftet har varit att, utifrån en grundläggande insats, bedöma om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och på ett ekonomiskt tillfredsställande sätt liksom om den interna kontrollen är tillräcklig. Granskningen har avsett att ge lekman-revisorerna ett grundläggande underlag inför de uttalanden som ska göras i den årliga granskningsrapporten. Inom denna ram kommer en bedömning göras av följande:

- om det finns aktuella ägardirektiv,
- om det finns en verksamhetsplan med mål som är med ägardirektiven överensstämmande,
- om det finns en budget som är kopplad till verksamhetsplanen,
- om det finns en fungerande uppföljning av budget och verksamhetsmål samt att nödvändiga beslut tas vid befarade väsentliga avvikelser,
- om ekonomin är tillfredsställande,
- om om verksamhetsmålen uppfylls på ett tillfredsställande sätt,
- om det finns en internkontrollplan som är baserad på en riskanalys samt om planen följs upp,
- om åtgärder har vidtagits utifrån föregående års granskning (lekmanrevision).

3 Revisionskriterier

De revisionskriterier som har utgjort underlag för revisionens analyser, slutsatser och bedömningar är huvudsakligen styrdokument såsom bolagsordning, ägardirektiv samt budget och verksamhetsplan.

4 Metod

Granskningen har i huvudsak genomförts genom dokumentstudier.

Revisionsrapporten har kvalitetssäkrats enligt gällande rutiner, vilket bland annat innebär att ett utkast till rapport har överlämnats för saklighetskontroll till bolagets VD.

5 Resultat av granskningen

5.1 Ägardirektiv

Bolagens syfte och verksamhetsföremål behöver enligt SKR¹ många gånger kompletteras eller förtydligas med anvisningar som gäller för längre eller kortare tid. En region kan i egenskap av aktieägare lämna sådana anvisningar, ofta kallade ägardirektiv, till bolagsstyrelsen genom ett beslut på bolagsstämman. Ett ägardirektiv som beslutats av stämman blir enligt aktiebolagslagen² bindande för bolagsstyrelsen.

Bolagsstämman, som hölls den 10 december 2021, beslutade att godkänna ägardirektiven. Av direktiven framgår att de gäller tills vidare.

Bolagets *syfte och ändamål* anges i bolagsordningen enligt följande:

”Bolagets syfte och ändamål är att verka för utbyggnad av dubbelspår och snabbtågsstandard på Ostkustbanan, Gävle- Härnösand (Nya Ostkustbanan).

Bolagets syfte och ändamål enligt ägardirektivet motsvarar i sin helhet det som framgår av bolagsordningen. Följande framgår därutöver;

”Bolagets huvuduppgift är att bedriva information-, samverkan-, analys-, och påverkansarbete för att få till stånd Nya Ostkustbanans förverkligande.”

Ovanstående ingår i bolagsordningen, ”§ 4 Bolagets verksamhet”.

Enligt bolagets VD finns det inget i direktiven som bedöms som inaktuellt. Ägardirektiven bedöms vidare som ändamålsenliga. Enligt protokollet vid ägarforumet den 7 maj 2024 är ambitionen att ägarna gör revidering av de styrande dokumenten under mandatperioden. Motsvarande skrivning fanns i protokollet från 2023 års ägarforum. Som vi uppfattat bolagets VD avses bland annat arkivfunktionens organisering att ses över.

Kommentarer

Bolagets syfte och ändamål framgår av både bolagsordning och ägardirektiv.

Bolagets ägardirektiv innehåller därutöver vissa preciseringar avseende bolagets verksamhet. De handlar däremot, som vi uppfattar det, om hur syftet ska uppnås, det vill säga genom att bedriva information-, samverkan-, analys-, och påverkansarbete.

Eftersom ägardirektiven gäller tills vidare och inget framkommit som tyder på att de är inaktuella bedömer vi att bolaget har aktuella ägardirektiv för sin verksamhet. Vi ser det samtidigt som positivt att en översyn planeras inför nästa mandatperiod. Vi ser det som väsentligt att arbetet påbörjas i god tid. Ägardirektiven är vidare beslutade på bolagsstämman, vilket gör att de är bindande för bolagsstyrelsen.

¹ Principer för styrning - Kommun- och regionägda bolag

² 8 kap. 41 §

5.2 Verksamhetsplan

Av bolagets ägardirektiv, p. 10, framgår att ”Bolaget ska årligen fastställa *verksamhetsplan med strategiska mål* för de närmaste tre verksamhetsåren och budget för nästkommande räkenskapsår.”

I 2023 års lekmannarevisionsgranskning framfördes följande;

”Vad som är bolagets strategiska mål kan dock med fördel förtydligas eftersom det i ägardirektivet anges att verksamhetsplanen ska innehålla sådana mål.”

Vi har noterat att bolagets styrelse behandlade verksamhetsplan 2024–2027 vid sitt sammanträde den 15 mars 2024. Av protokollet framgår att ” Under styrelsens behandling diskuterades de strategiska målen, som behöver tydliggöras.” Styrelsen beslutade att tydliggöra de strategiska målen inför Ägarforum den 7 maj, samt att fastställa verksamhetsplan för 2024 – 2027, samt att *som strategiskt mål för bolaget fastställa att regeringen i nästa nationella plan för transportsystemet beslutar om att Nya Ostkustbanan ska byggas klar i sin helhet med målåret 2035.*

Av Ägarforumet den 7 maj behandlades verksamhetsplan 2024–2027. Av protokollet framgår att ”Ägarforum noterar styrelsens förslag till verksamhetsplan för 2024–2027 och ställer sig bakom denna.” Vidare framgår att punkten ”Diskussion om bolagets verksamhet, styrning och långsiktig ekonomisk ram” behandlades. Vi kan av protokollet emellertid inte utläsa att strategiska mål har behandlats särskilt. Enligt bolagets VD diskuterades dock målet inom ramen för verksamhetsplanen.

Bolagsstämman behandlade verksamhetsplan 2024–2027 vid stämman den 17 maj 2024 och beslöt att ställa sig bakom verksamhetsplan 2024 – 2027 för Ostkustbanan 2015 AB.

Begreppet ”strategiska mål” återfinns i verksamhetsplanen för 2024–2027 i avsnittet ”Bakgrund”. Följande anges ” Bolagets strategiska mål är att regeringen i nästa nationella plan för transportsystemet beslutar om att Nya Ostkustbanan ska byggas klar i sin helhet med målåret 2035.” Målet beskrivs som ambitiöst med avseende på den hårda konkurrensen om infrastrukturbudgeten. Målformuleringen överensstämmer med styrelsens beslut den 15 mars.

I verksamhetsplanen anges vidare vad som ska vara fokus för respektive år under planperioden. För år 2024 beskrivs en övergripande inriktning som innefattar ett antal insatser, bland annat:

- Fortsatta insatser för att knyta goda kontakter med samtliga riksdagspartier prioriteras under 2024.
- Vi arbetar aktivt inom ramen för den Botniska korridoren och vi verkar för att i ännu högre grad samordna våra påverkansinsatser, eftersom det ger en ömsesidig nytta.
- Under våren 2024 intensifieras arbetet med den kommande infrastrukturpropositionen
- Samarbetet med näringslivsorganisationer och enskilda företag stärks

- Regeringen lägger en Infrastrukturproposition, sannolikt hösten 2024. Under våren prioriteras kontakter med ledande politiska företrädare både i Riksdagen och inom Regeringskansliet. Under hösten riktas insatserna främst mot Riksdagen. Riksdagen fattar beslut med anledning av infrastrukturpropositionen under senare delen av hösten.

Därutöver anges att:

”Under 2024 ska vi arbeta för följande innehåll i infrastrukturpropositionen:

För vår del är det viktigt att infrastrukturpropositionen innehåller antingen ett rejält höjt anslag eller konkreta vägar framåt som möjliggör för alternativ finansiering och alternativ organisering. Vi efterfrågar också att regeringen i sin infrastrukturproposition föreslår att Ostkustbanan i sin helhet ska byggas ut, samt att regeringen ger Trafikverket i uppdrag att söka om medfinansiering från EU för hela Nya Ostkustbanan. Vår bedömning är att en sådan tydlig strategi kan ge kraftigt ökad medfinansiering från EU, och minska belastningen på den svenska statskassan.”

Kommentar

Vi kan konstatera att det finns en beslutad verksamhetsplan. Vi bedömer att planerade insatser för 2024 är med ägardirektiven överensstämmande.

Bolaget ska enligt ägardirektivet årligen fastställa verksamhetsplan med strategiska mål för de närmaste tre verksamhetsåren. Vi har noterat att bolagets strategiska mål har tydliggjorts i verksamhetsplan 2024–2027, vilket vi ser positivt på. Bolagets strategiska mål ”är att regeringen i nästa nationella plan för transportsystemet beslutar om att Nya Ostkustbanan ska byggas klar i sin helhet med mållåret 2035”. Enligt den information som vi fått från bolaget kommer målet att utvärderas år 2026 på grund av att det är då som erforderliga beslut måste ha fattats. Vi rekommenderar att de strategiska målets tidsperspektiv tydliggörs i verksamhetsplanen.

Vanligtvis brukar även årliga mål/delmål finnas, vilket underlättar uppföljningen på årsbasis. Vi ser gärna att det övervägs. Verksamhetens inriktning, omfattning och ägarnas behov behöver dock beaktas.

Vi har i övrigt noterat att verksamhetsplanen sträcker sig över en fyraårsperiod i stället för en period av tre år som ägardirektiven anger.

5.3 Budget

Av bolagets ägardirektiv, p. 10, framgår att ”Bolaget ska årligen fastställa verksamhetsplan med strategiska mål för de närmaste tre verksamhetsåren och *budget för nästkommande räkenskapsår*.”

Vid bolagsstämman den 12 maj 2023 beslutade stämman att ”ställa sig bakom reviderad budget 2023 med budgetplan för 2024–2026 för bolaget”. Av beslutsunderlaget framgår att budgetramen för 2024 uppgår till 3 000 tkr.

Styrelsen har den 15 mars 2024 beslutat att fastställa budget för 2024–2025 samt att bereda frågan om ekonomisk ram för 2025–2027. Budgeten för 2024 uppgår enligt beslutsunderlaget³ till 3 500 tkr (2023: 3 000 tkr).

Bolagsstämman beslutade den 17 maj 2024 att fastställa budget för 2024 med budgetplan för 2025 och 2026. Budgeten för 2024 uppgick enligt beslutsunderlaget till 3 500 tkr. Av beslutsunderlaget⁴ framgår inte budgetbeloppet för år 2026 tydligt. Av beslutsunderlaget framgår däremot att ett överskott på 58 tkr budgeterats för år 2024.

Vi har även tagit del av de månadsrapporter som tillställts styrelsen. Av dessa framgår att det gjorts en mindre justering i budgeten vilket påverkat det budgeterade resultatet, från + 58 tkr till + 52 tkr från och med månadsrapporten för januari-juli, som behandlades av styrelsen den 30 augusti. Vi har även noterat att av beslutsunderlaget för den ekonomiska rapporteringen vid styrelsens sammanträde den 8 november, som omfattade perioden januari-oktober, framgår att budgeten har reviderats till ett nollresultat. Vi kan dock inte utläsa av styrelsens protokoll att styrelsen har beslutat om reviderad budget, vare sig vid sammanträdet den 30 augusti eller den 8 november. Enligt uppgift behandlades den reviderade budgeten vid sammanträdet även om det inte går att utläsa av protokollet. Av styrelsens protokoll för sammanträdet den 8 november kan däremot utläsas att ett överskott i storleksordningen 50 tkr förutspåddes.

Kommentarer

Vi bedömer att bolaget har en beslutad budget avseende år 2024 för att finansiera dess verksamhet. Budgeten har vidare utökats med 500 tkr i förhållande till år 2023.

Vi har i övrigt noterat att bolagsstämman beslutade att fastställa budget för 2024 med budgetplan för 2025 och 2026. Som noterats framgår dock inte av underlaget att år 2026 innefattas. Vi vill därför understryka vikten av att säkerställa att beslutsunderlagen är kompletta.

Av styrelsens arbetsordning framgår att styrelsen ”årligen ska fastställa övergripande verksamhetsplan och budget”. Vi anser följaktligen att även revideringar behöver beslutas av åtminstone styrelsen. Som ovan noterats har även bolagsstämman fastställt budgeten. Vi rekommenderar att det säkerställs att beslut om reviderad budget fastställs av rätt bolagsorgan.

³ 2024-03-15 Budget rev 2024, 2025 samt ram för 2026–2027 Förslag Ostkustbanan 2024–2027

⁴ 2024-03-15 Budget rev 2024, 2025 samt ram för 2026–2027 Förslag Ostkustbanan 2024–2027

5.4 Uppföljning och rapportering av ekonomin och verksamhetsmål

Enligt vad som framgår av styrelsens protokoll har inget beslut fattats om årsplan med tidpunkter för rapportering, förutom när årsredovisningen⁵ ska behandlas.

5.4.1 Uppföljning och rapportering av ekonomin

Nedan framgår vår uppföljning utifrån 2023 års granskning samt övriga noteringar som gjorts.

Uppföljning av 2023 års granskning

I 2023 års granskning lämnades följande rekommendation ”Stärk kontrollen över ekonomin. Rapporteringen av månadsutfall samt prognoser behöver bland annat utvecklas.” I revisionsrapporten framhölls vidare följande ”Att redovisa helårsanslaget som en intäkt för respektive period riskerar att ge bilden av ett bättre utfall för perioderna än vad som är fallet. Prognoserna anser vi även behöver tas fram i ett tidigare skede.” Vi har noterat att intäkterna har periodiserats i den ekonomiska rapporten till styrelsen från och med mars månads uppföljning⁶. En prognos finns däremot först med i oktober månads ekonomiska rapport⁷. Prognosen utgörs av ett beräknat nollresultat för helåret.

Övriga noteringar

Styrelsen har behandlat månadsrapporter löpande under år 2024 genom ärendet ”Ekonomisk rapport”. Från och med februari månad har rapporteringen innefattat 2024 års ekonomi.

Av årsredovisning 2024 framgår att årets resultat uppgår till + 55 tkr, vilket är i nivå med den budget som styrelsen och bolagsstämman beslutat (+ 58 tkr).

Den periodisering som gjorts av intäkterna under 2024 innebär att en bild av periodens ekonomiska resultat har kunnat redovisas. Av rapporterna framgår positiva resultat för samtliga perioder förutom för januari-april (-145 tkr) och januari-juli (-12 tkr). Styrelsen har vid samtliga sammanträden beslutat att godkänna månadsrapporterna. Inga övriga beslut har fattats med avseende på den ekonomiska rapporteringen. Däremot framgår av protokollen information om en återhållsamhet med ekonomin.

Resultatet för år 2023 innebar att det fria egna kapitalet var negativt i årsredovisning 2023 (-18 tkr). 2024 års resultat har genererat ett positivt fritt eget kapital (+37 tkr).

Kommentarer

Styrelsen har tillställts löpande ekonomisk rapportering. Vi kan vidare konstatera att utfallet för helåret är i linje med budgeten. Vi bedömer att den ekonomiska rapporteringen har förbättrats under 2024. Vår rekommendation från 2023 om att utveckla prognoserna kvarstår däremot eftersom endast den sista ekonomiska

⁵ 2024-09-29, § 64

⁶ 2024-05-17, § 11

⁷ 2024-11-08, § 66

rapporteringen under 2024 innehåller en prognos för helåret. En prognos är enligt vår mening ett väsentligt underlag för att bedöma behovet av beslut/åtgärder vid befärade väsentliga avvikelser mot budget.

Vi kan notera att det ekonomiska resultatet för år 2024 är i nivå med bolagets budget och att det fria egna kapitalet därmed blivit positivt, vilket vi ser som tillfredställande ur ekonomisk synpunkt. En fortsatt god kontroll över ekonomin för att säkerställa bolagets ekonomiska stabilitet ser vi som väsentligt.

5.4.2 Uppföljning och rapportering av verksamhetsmål

Som framgår av avsnitt 5.1 innehåller ägardirektivet inga verksamhetsmål. Ett strategiskt mål har dock fastställts under 2024. Det strategiska målet kommer enligt uppgift att utvärderas år 2026.

Vi har nedan sammanställt de huvudsakliga insatser som enligt verksamhetsplan 2024–2027 ska utföras år 2024. Information om vidtagna åtgärder redovisas även enligt vad som vi kunnat utläsa av årsredovisning 2024, avsnitt ”2024 i korthet”. Texterna är sammanfattade och inte återgivna i fulltext.

Planerad insats	Genomförande
Fortsatta insatser för att knyta goda kontakter med samtliga riksdagspartier prioriteras under 2024.	Träffar har hållits med infrastrukturminister med statssekreterare vid flera tillfällen, liksom ledande företrädare för de olika riksdagspartierna. Bolaget har varit på flera centrala partievent.
Vi arbetar aktivt inom ramen för den Botniska korridoren och vi verkar för att i ännu högre grad samordna våra påverkansinsatser, eftersom det ger en ömsesidig nytta.	Nya Ostkustbanan tog initiativ till Almedalsdeklarationen som utarbetades tillsammans med bland annat Botniska korridoren.
Under våren 2024 intensifieras arbetet med den kommande infrastrukturpropositionen. Det görs genom Trafikverkets så kallade inriktningsunderlag som kom den 15 januari.	Nya Ostkustbanan lämnade i mars lämnade ett remissvar med anledning av Trafikverkets förslag till inriktningsplanering.
Samarbetet med näringslivsorganisationer och enskilda företag stärks.	Under året har samarbetet både med näringslivet och Trafikverket stärkts, vilket ligger i linje med bolagets prioriteringar.
Regeringen lägger en infrastruktur-proposition, sannolikt hösten 2024. Under våren prioriteras kontakter med ledande politiska företrädare både i Riksdagen och inom Regeringskansliet. Under hösten riktas insatserna främst mot Riksdagen.	Under hösten anordnade bolaget partivisa rundabordsamtal med ledamöter från Trafikutskott och berörda länsbankar.

Vi har även tagit del av styrelsens protokoll och noterat flera *aktiviteter*, som vi uppfattar, handlar om att verka för utbyggnad av dubbelspår och snabbtågsstandard på Ostkustbanan. Exempel som kan nämnas är

- Möte med Västra Stambanegruppen
- Europaforum Norr i Sundsvall (utställare)

- Järnvägsforum Norr Sundsvall (utställare)
- Sverigemöte M i Stockholm (utställare)
- Dubbelspåret dag
- Rundabordssamtal med företag i Sundsvall
- Möte med Västernorrlands läns landshövding
- Ett antal rapporter har tagits fram, bland annat om kapacitetssituationen i norra Sverige samt en backcastinganalys – ”Bygg klart Nya Ostkustbanan till år 2025 – vilka beslut krävs?”

Enligt bolagets VD har samtliga planerade insatser enligt verksamhetsplanen genomförts. Däremot anges att en planerad resa för styrelsen till Bryssel har ställts in på grund av restriktioner. Resan ingick emellertid inte i verksamhetsplanen.

Kommentarer

Som framförts i avsnitt 5.2 har bolagets strategiska mål preciserats under år 2024. Målet kommer enligt uppgift att utvärderas år 2026.

Några övriga mål har inte fastställts i ägardirektiv eller av styrelsen.

Eftersom det inte finns några mål som ska uppnås år 2024 är det inte möjligt för oss att bedöma om verksamhetsmålen uppfylls på ett tillfredsställande sätt.

Vi kan däremot utifrån årsredovisningen se att åtgärder som planerats i verksamhetsplanen har genomförts. Vi bedömer således att redovisade genomförda insatser faller inom ramen för bolagets verksamhetsplan. Vi ser dock gärna att aktiviteternas koppling till verksamhetsplanen tydliggörs i förslagsvis årsredovisningen, genom en uppföljning av den beslutade verksamhetsplanen.

Vi bedömer vidare att det utförts flera aktiviteter som vi bedömer är av relevans utifrån inriktningen i verksamhetsplanen samt för det strategiska målet, det vill säga att regeringen i nästa nationella plan för transportsystemet beslutar om att Nya Ostkustbanan ska byggas klar i sin helhet med målåret 2035.

5.5 Intern kontroll

Av styrelsens arbetsordning framgår att styrelsen ska tillse:

- att det finns en tillfredställande kontroll av Bolagets efterlevnad av lagar, förordningar och andra regler som gäller för bolaget.
- att Bolagets organisation är så utformad att bokföringen, medelsförvaltningen och Bolagets ekonomiska förhållanden i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt.

I 2023 års granskning rekommenderades styrelsen att upprätta en plan för uppföljning av intern kontroll, baserad på en riskanalys. Vidare rekommenderades att ägarnas krav på den interna kontrollen inordnas i ägardirektivet till bolaget.

Vi har noterat följande åtgärder med anledning av vår rekommendation:

- Vid styrelsens sammanträde i april⁸ beslöts att uppdra till VD att ta fram underlag till riskanalys och internkontrollplan som styrelsen kan arbeta vidare med, och fatta beslut om, vid kommande fysiska sammanträde.
- Ärendet behandlades därefter vid styrelsens sammanträde i augusti⁹. VD föreslog att privat aktör anlitas för uppdraget. Styrelsen beslutade att godkänna offerten och uppdra till det föreslagna företaget att ta fram en plan för internkontroll, baserat på en riskanalys.
- Av styrelsens protokoll för oktober¹⁰ framgår att VD, från det anlitate företaget, erhållit en rapport med risker samt att en workshop planerats till den 14 november. Vilka som skulle delta vid workshopen framgår inte av protokollen.
- Av styrelsens protokoll för januari 2025 framgår att ”Arbetet har bedrivits i en interaktiv process där styrelseledamöter, ledande tjänstepersoner från ägarna samt VD medverkat, antingen i form av intervjuer eller deltagande i workshop. Denna rapport har levererats till bolaget i januari 2025.” Vidare anges att rapporten föredrogs samt att rapporten diskuterades under mötet och att styrelsen instämde i slutsatserna. Det framgår vidare att arbete med framtagande av internkontrollplan har inletts samt att det anlitate företaget kommer att lämna ett förslag till intern kontrollplan senast den 15 mars. Styrelsen beslutade att den tagit del av informationen. Vi har tagit del av rapporten som innefattar sju identifierade och bedömda risker. Enligt uppgift kommer ett förslag till plan att behandlas vid styrelsens sammanträde i april.

⁸ 2024-04-19, § 129

⁹ 2024-08-30, § 26

¹⁰ 2024-10-25, § 47

Kommentarer

Vi ser positivt på att ett arbete med att identifiera och bedöma risker har gjorts.

Vid tidpunkten för vår granskning fanns dock ingen plan för uppföljning av den interna kontrollen. Så som vi tolkar det kommer en sådan plan att finnas för år 2025. Vi ser det som väsentligt att arbetet med planen fullföljs.

Vår rekommendation från 2023, som vänder sig till ägarna, har inte beaktats i och med att ägardirektiven inte varit föremål för revidering. Vår rekommendation om att ägarnas krav på den interna kontrollen inordnas i ägardirektivet kvarstår därför.

6 Revisionell bedömning

Vi bedömer sammantaget att verksamheten har skötts på ett i allt väsentligt ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer även, utifrån vår grundläggande granskningsinsats, att den interna kontrollen inte har varit tillräcklig. Vi har dock noterat att styrelsen beslutat om åtgärder innefattande riskanalys och internkontrollplan. Vid tidpunkten för granskningen hade riskanalys genomförts. Ett förslag till plan för intern kontroll är planerad till mars månad. Vi anser att styrelsen under 2024 har agerat för att stärka den interna kontrollen. Som vi förstår det är avsikten att besluta om en plan för år 2025, vilket vi ser positivt på.

Som framfördes i 2023 års granskning ser vi i övrigt gärna att ägarna inordnar tydliga krav på den interna kontrollen i ägardirektiv.

Nedan besvaras de enskilda revisionsfrågorna. Inom parentes anges aktuellt avsnitt för mer information om granskningens resultat och bedömningar.

- Det finns aktuella ägardirektiv. Innevarande ägardirektiv fastställdes år 2021 och gäller tills vidare. (5.1)
- Det finns en beslutad verksamhetsplan. Vi bedömer att den i huvudsak är med ägardirektiven överensstämmande. Vi har noterat att bolagets strategiska mål har tydliggjorts i verksamhetsplan 2024–2027, vilket vi ser positivt på eftersom det i ägardirektivet anges att verksamhetsplanen ska innehålla sådana mål. Det kan dock noteras att det strategiska målet förväntas uppnås först år 2035. Som vi tolkar ägardirektiven ska de strategiska målen avse de närmaste tre verksamhetsåren. (5.2)
- Vi kan konstatera att det finns en beslutad verksamhetsplan. Vi bedömer att planerade insatser för 2024 är med ägardirektiven överensstämmande. Verksamhetsplanen ska enligt ägardirektivet innehålla strategiska mål för de närmaste tre verksamhetsåren. Vi har noterat att bolagets strategiska mål har tydliggjorts i verksamhetsplan 2024–2027. Bolagets strategiska mål är ”att regeringen i nästa nationella plan för transportsystemet beslutar om att Nya Ostkustbanan ska byggas klar i sin helhet med måläret 2035.” Som vi uppfattat det kommer målet att utvärderas år 2026.
- Bolaget har en beslutad budget avseende år 2024. Vi har noterat att bolagsstämman beslutade att fastställa budget för 2024 med budgetplan för 2025 och 2026. Av budgetdokumentet framgår dock inte att år 2026 innefattas. (5.3)
- Uppföljning av budget är i huvudsak fungerande/ändamålsenlig. Uppföljning av budgeten har skett löpande till styrelsen under året. Vi bedömer att den ekonomiska rapporteringen har förbättrats under 2024. Prognoser ser vi däremot som ett fortsatt utvecklingsområde. (5.4).

- Det finns inte några fastställda mål som anger vad som ska uppnås år 2024. Det är därför inte möjligt för oss att bedöma om verksamhetsmålen uppfylls på ett tillfredsställande sätt. Vi bedömer dock att redovisade genomförda insatser faller inom ramen för bolagets verksamhetsplan. Vi ser dock gärna att aktiviteternas koppling till verksamhetsplanen tydliggörs genom en uppföljning av den beslutade verksamhetsplanen. (5.4)
- Vi kan notera att det ekonomiska resultatet för år 2024 är i nivå med bolagets budget och att det fria egna kapitalet därmed blivit positivt, vilket vi ser som tillfredsställande ur ekonomisk synpunkt. (5.4)
- Styrelsen har inte beslutat om en plan för uppföljning av den interna kontrollen år 2024. Styrelsen har däremot under 2024 beslutat om ett arbete med att utarbeta en riskanalys och plan för uppföljning av interna kontroll. En riskanalys var vid tidpunkten för granskningen upprättad. (5.5)

Rekommendationer

Med anledning av vår granskning vill vi lämna följande rekommendationer.

- Tydliggör tidsperspektivet för uppföljning av det strategiska målet.
- Tydliggör rapporteringen av genomförda åtgärder genom en uppföljning av verksamhetsplanen.
- Vidareutveckla den ekonomiska rapporteringen vad gäller prognoser.
- Fullfölj det internkontrollarbete som påbörjats med en plan för uppföljning av intern kontroll.

Birgitta Arnberg

Certifierad kommunal revisor